

“Education for Knowledge, Science and Culture”
Shikshan Maharshi Dr. Bapuji Salunkhe
Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha's
VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR (Empowered Autonomous)

DEPARTMENT OF COMMERCE

(2023-24)

NOTICE

Date: 19th Oct, 2023

All the students of B.Com Part- II, A Division are hereby informed that Department of Commerce has conducted Unit Test (Fundamentals of Entrepreneurship Paper- I) on “Introduction of Entrepreneur ” on 23rd October, 2023 at 8.20 am. Students should remain present in time in room number - 58.

Mr. U. D. Dabade

Subject Teacher

Mr. S. S. Kale

Head of the department

DEPARTMENT OF COMMERCE
VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR
(EMPOWERED AUTONOMOUS)

No	Student Name	Sign	Marks (out of 10)
1)	Vaishnavi Ramesh Thombare.	<u>VThombare</u>	08
2)	Sanika Vinod Mangure	<u>S Mangure</u>	08
3)	Janhavi Sachin Salokhr.	<u>JSalokhr.</u>	06
4)	Rohini Hanmant Koli	<u>RKoli</u>	07
5)	Sanika Dhondiram Koli	<u>SKoli</u>	06
6)	Swapnali Suresh Kapase	<u>SKapase</u>	04
7)	Gouri Dharmesh Pawar	<u>GPawar</u>	07
8)	Dhanashri Nandakumar Zapate	<u>DZapate</u>	05
9)	Manasi Nivas Fadtare	<u>M Fadtare</u>	07
10)	Sonali Vishwas Sawant	<u>SSawant</u>	06
11)	Diksha Suresh Lohar	<u>DLohar</u>	07
12)	Ankita Anikush Kamble	<u>AKamble</u>	07

उद्योजकाची मुनतत्वे

Unit Test - I

Bcom-II

GoodLuck Page No.

Date 23/10/23

05/10

- 1) उद्योजक म्हणजे काय? उद्योजकाची कार्ये स्पष्ट करा. emf
- "जोखीम स्वीकारणारी व व्यवसायाचे व्यवस्थापन करणारी व्यक्ती म्हणजे उद्योजक होय."
- उद्योजक म्हणजे नवनिर्मिती करणारी व्यक्ती होय. उद्योजक हा नाविन्याचा बोध देऊन व्यवसायासाठी भांडवल उभा करवारा असतो.

उद्योजकाची कार्ये

- 1) नवनिर्मिती करणे
- 2) जोखीम स्वीकारणे
- 3) निर्णय घेणे
- 4) संघटनेची बांधणी करणे
- 5) वित्तीय नियोजन
- 6) विपणन व्यवस्थापन

- 1) नवनिर्मिती करणे :- जो नवनिर्मिती करतो तोच उद्योजक समजला जातो. नवनिर्मितीसाठी उत्तम निरीक्षण, आकलनशक्ती, विश्लेषण कौशल्य असावी लागतात. ग्राहकांच्या कोणत्या गरजा आगवल्या जात नाहीत किंवा कोणत्या वस्तू, सेवा संबंधी ग्राहक समाधानी नाही त्याच्या आधारे उद्योजक आपल्या व्यवसायामध्ये नवनिर्मिती करतो.

- 2) जोखीम स्वीकारणे :- कोणत्याही उद्योग किंवा व्यवसायामध्ये जोखीम ही असतेच. म्हणूनच व्यवसायामध्ये उद्योजकाला जोखीम स्वीकारावी लागते. व्यावसायिक पर्यावरणातील अंतर्गत घटक व बहिर्गत घटक हे उद्योगसंस्थेच्या कामकाजावर परिणाम करतात. सर्व घटकातील बदल हे अनिश्चित स्वरूपाचे असतात. ते बदल म्हणजे एक प्रकारे जोखीमच असते. आणि ती जोखीम उद्योजकाला स्वाकारावी लागते. अशी जोखीम स्वीकारणारी व्यक्तीच यशस्वी उद्योजक बनत असते.

3) निर्णय घेणे :- निर्णय घेणे ही प्रक्रिया बौद्धिक स्वरूपाची असते. त्यासाठी निरीक्षण दुरुदृष्टी, कल्पकता, विश्लेषण कौशल्य, धाडसपणा असावे लागते. व्यवस्थापनाच्या प्रत्येक स्तरावर निर्णय घेतले जातात. कोणत्याही निर्णय घेताना तो योग्य व विचार पूर्वक घेतला जातो. कारण व्यक्ती उद्योजकाने घेतलेल्या निर्णयाचा परिणाम व्यवसायावर होत असतो.

4) संघटनेची बांधणी करणे :- कोणत्याही व्यावसायिक संस्थेचे कामकाज पूर्ण करव्या एक मोठी यंत्रणा कार्यरत असते. व्यवसाय संस्थेचे काम चालू ठेवण्यासाठी संघटनेला बांधून देवावे लागते.

Unit-Test

नाव :- सोमाली विश्वास सावंत

Roll No 10

Date :- 23/10/2023

① उद्योजक म्हणजे काय ? उद्योजकाची कार्ये स्पष्ट करा ?
→ जोखिम स्विकारणारी व व्यवसायचे व्यवस्थापन करणारी व्यक्ती म्हणजे उद्योजक होय.
नवनिर्मिती करणारी व्यक्ती म्हणजे उद्योजक होय.

नाविन्याय) शोध घेणारा, उद्योगांसाठी धांडवल उभा करणारा, व्यवस्थापन निवडणारा व संघटनेची स्वतंत्र ओळख व अस्तित्व निर्माण करणारा व्यक्ती म्हणजे उद्योजक होय.

उद्योजकाची कार्ये फुटीलप्रमाणे

- ① नवनिर्मिती करणे
- ② जोखिम स्विकारणे
- ③ निर्णय घेणे
- ④ संघटनेची बांधणी करणे
- ⑤ वित्तीय नियोजन
- ⑥ विपणन व्यवस्थापन

① नवनिर्मिती करणे

व्यवसायामध्ये ~~व्यवसायिक~~ उद्योजकांनी नवनिर्मिती करणे अत्यंत महत्त्वाचे असते. व्यवसायामध्ये ~~व्यवसाय~~, ~~व्यवसाय~~, ~~व्यवसाय~~ नवनिर्मिती केल्यामुळे व्यवसाय विकसित होतो. ~~उद्योजक~~ नवनिर्मिती करणे हे उद्योजकाची कार्ये आहे. बदलत्या काळानुसार व्यवसायामध्ये बदल करणे गरजेचे आहे. जो

नवनिर्मिती करतो तो उद्योजक घमजला जातो.

② जोखिम स्विकारणे

कोणत्याही उद्योगामध्ये जोखिम असतेच. त्या उद्योजकाला जोखिम स्विकारवी लागते. व्यवसायामध्ये येणार धोका च उद्योजकाक त्या धोक्यामुळे येणारे नुकसान उद्योजकाला सोसावे लागते. ग्रहणाकालीन संपत्ती गुप्त वळवेली आहे त्यामुळे जोखिम ही वाढलेली आहे. त्यामुळे उद्योजकाला निर्माण होणाऱ्या धोक्यात तोड व्हावे लागत आहे. जोखिम स्विकारणे हे व्यवसाय उद्योजकाक कार्य करणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

③ निर्णय घेणे

निर्णय घेणे हे कार्य भातत्याने करावे लागते. उद्योजक व व्यवसायामध्ये काम करणाऱ्या व्यक्तीच्या साहाय्याने निर्णय घेतला जातो. व्यवस्थापनाच्या प्रत्येक स्तरावर निर्णय घेतला जातो. निर्णय घेणे ही वैदिक प्रक्रिया आहे. त्यासाठी व्यवस्थापन कोसल्य, निर्णय क्षमता, दूरदृष्टी, धाडसपणा सोसावे लागते. निर्णय प्रक्रिया ही अखंड चालणारी प्रक्रिया असते व उद्योजकाच्या कार्याचा तो अविभाज्य भाग असतो.

④ संघटनेची बांधणी करणे

कोणत्याही व्यावसायिक संस्थेचे कामकाज मोठी संरचना आवश्यक आहे. त्यासाठी संघटनेची बांधणी करणे गरजेचे आहे. संघटनेची बांधणी करताना अनेक सूत्रांचा आधार घ्यावा लागते. संघटनेच्या यशावर संस्थेचे यश अवलंबून असते त्यामुळे सजबूत व कायदामु संघटना बांधणी हे उद्योजकाचे महत्त्वाचे कार्य आहे.

Unit test - I

उद्योजकाची मुलातल्ले

B.com II

classmate

Date
Page

87

enl

* उद्योजक म्हणजे काय? व उद्योजकाची कार्ये स्पष्ट करा.

1. उद्योजक =

जोखीम स्वीकारने व उद्योजकाच्या व्यवसायाचे व्यवस्थापन करणारी व्यक्ती. म्हणजे उद्योजक होय.

2. प्रभावना =

व्यवसायामध्ये उद्योजक खुष महत्त्वाची असतात. उद्योजकांना अनेक वेगवेगळी कार्ये करावी लागतात. उद्योजकांना उत्पादन करत असताना आणखी समस्यांना सामोरे जावे लागते. उद्योजकांना ग्राहकांच्या अपेक्षा त्यांच्या आवडी-निवडी विचारात घ्याव्या लागतात. बदलत्या काळानुसार ग्राहकांच्या आवडी-निवडी बदलत असतात, त्यामुळे ग्राहकांची आवड लक्षात घेवून उद्योजकांना व्यवसाय करावे लागतात.

3. उद्योजकाची कार्ये पुढीलप्रमाणे =

अ) नवनिर्मिती करणे =

उद्योजकांचे हे महत्त्वाचे कार्य आहे. उद्योजकाच्या व्यवसाय करत असताना, अनेक प्रकारच्या नवनिर्मिती वस्तू बाजारपेठेमध्ये आणाव्या लागतात. बाजारपेठेमध्ये वस्तू आणत असताना ग्राहकांच्या अपेक्षा व आवड विचारात घ्यावी लागते. अलीकडच्या काळात ग्राहकांच्या अपेक्षा अतत किंवा दिवसोदिवस बदलत असतात. त्यामुळे उद्योजकांनी ग्राहकांना कसे समाधान भेरेल त्यांच्या अपेक्षा कार्ये अंदावून अंदा देव्या पाहिजे व त्यानंतर वस्तूचे उत्पादन करायला पाहिजे. बदलत्या काळानुसार वेगवेगळी फॅशन बाजारपेठेमध्ये येत असते. उद्योजकाच्या ती फॅशन विचारात घ्यावी लागते. नवनिर्मिती वस्तू मिळाल्यावर ग्राहकांच्या आवडी-निवडी आकर्षक होत असतात. त्यामुळे उद्योजकांनी नवीन काहीतरी आणले पाहिजे. ग्राहकांना वस्तू खरेदी केल्यानंतर समाधान न कसे प्राप्त होईल याची लक्षात घेवून उद्योजकांनी लक्षात घ्यावे पाहिजे.

2) जोखीम स्वीकारणी :-

उद्योजक व्यवसाय करत असताना जोखीम स्वीकारणे हे अत्यंत महत्त्वाचे कार्य आहे. कारण जोखीम स्वीकारण्या उद्योजक बाजारपेठेमध्ये विकून राहू शकत नाही. अनेक वेळा ग्राहकांना एखादी वस्तू आवली नाही तर त्या वस्तूची विक्री होत नाही त्यामुळे उद्योजकाचा तोटा होवू शकतो, तोटा झाला तरी अनखी नवीन वस्तू बाजारपेठेत आणून ती तोटा कसा भरून काढता येईल यावर लक्ष दिले पाहिजे. उद्योजकाने परक नफा मिळवणे यावर लक्ष न देता ग्राहकांना समाधान कसे प्राप्त होईल यावरही लक्ष दिले पाहिजे.

3) निर्णय घेणे :-

उद्योजकाचा व्यवसाय करत असताना अनेक समस्या सामोरे जावे लागते. अनेक वेळा बाजारपेठेमध्ये विकून राहण्याची वेगवेगळे निर्णय उद्योजकाचा घ्यावे लागतात. एका बाजारपेठेमध्ये अनेक पर्याय उपलब्ध असतात त्यामुळे ग्राहकांच्या आपल्या वस्तूची कसे अकर्वीत होईल यासाठी काय करता याचा योग्य निर्णय घ्यावे लागतात, आपल्या व्यवसायाचा नफा प्राप्त होण्यासाठी व ग्राहकांना समाधान व्हावे यासाठी उद्योजकाचा योग्य निर्णय घ्यावे लागतात.

4) अंघटनेची बांधणी :-

अंघटनेची बांधणी करण्यासाठी विविध किंवा कोठाच्याही व्यवसाय ग्रंथेचे कामकाज करण्यासाठी मोठे मोठ्या यंत्रणेची गरज असते. त्या यंत्रणे संबंधी वेगवेगळ्या यंत्रणा प्रचलित आहेत. यामध्ये प्रशासन व व्यवस्थापन याशा दोन अंघटनेनी समन्वय साधणे हे असते तर प्रशासन मिश्रित केलेली उद्दिष्ट पूर्ण करण्यासाठी आवश्यकते कामकाज करण्याची जबाबदारी व्यवस्थापनाची असते.

5] वित्तीय नियोजन

उद्योजकाच्या व्यवसाय करण्यासाठी वित्तीय नियोजन करणे महत्त्वाचे असते. कोणताही व्यवसाय करण्यासाठी पैशाची आवश्यकता असते त्याचा वित्त किंवा भांडवल असे म्हणतात. स्थिर भांडवल व खेळते भांडवल असे दोन प्रकार पडतात. व्यवसायासाठी भिन्न भिन्न उत्पादन टाकांची आवश्यकता असते. व हे सर्व भांडवल याच्या आधारे प्राप्त होते.

6] विपणन व्यवस्थापन

वस्तू उत्पादन स्थळापासून ग्राहक स्थरापर्यंत पोहचवण्याची सर्व प्रक्रियांना विपणन असे म्हणतात.

7] भिन्न-भिन्न व्यवस्थापन कार्य =

नियोजन =

कोणते काम कधी करावे. कसे करावे याचा नियोजन असे म्हणतात.

7. भिन्न भिन्न व्यवस्थापन कार्य :-

उद्योगक हा फक्त मानक किंवा प्रमुख असतो नाही तर, ती व्यवस्थापकही असतो. कोणतेही संस्था स्थापन न केल्यानंतर ती सुरक्षित स्थाने घेण्यासाठी व्यवस्थापनाची गरज असते. त्यामध्ये नियोजन, संघटन, नियंत्रण, समन्वय, मूल्यमापन, नवतन्व, इ- अनेक क्रियांचा समावेश होतो. व अशा प्रकारे कार्ये साधे.

UNIT - TEST

10
error

नाव : मानसी निवास फडतारे

ह.क्र. : 9

तारीख : 23-10-23

उपयोजक म्हणजे काय ? उपयोजकाची कार्ये स्पष्ट करा ?
" जोखिम स्विकारणारी व व्यवसायाने व्यवस्थापन करणारी व्यक्ती म्हणजे उपयोजक होय "

उपयोजक हा अर्थव्यवस्थेतील महत्वाचा घटक असतो. उपयोजकांना अर्थव्यवस्थेचा कणा म्हटले तर वागणे डरवार नाही. उपयोजकता अनेक कार्ये करावी लागतात. उपयोग स्थापन करताना जे उद्देश निश्चित केलेले असतात त्यामध्ये प्रामुख्याने नफा मिळवणे, उपयोगाचा शातत्याने नफा मिळवणे विकारत करणे नावलौकीक मिळवणे याचा समावेश होतो.

उपयोजकाची कार्ये :

- 1) नवनिर्मिती करणे
- 2) जोखिम स्विकारणे
- 3) निर्णय घेणे
- 4) संघटनेशी बांधणे
- 5) वित्तीय नियोजन
- 6) विपणन व्यवस्थापन
- 7) भिन्न - भिन्न व्यवस्थापन

नवनिर्मिती करणे :

व्यवहारीकदृष्ट्या उपयोजक, व्यावसायिक समाजाची संकल्पना मानल्या जातात. परंतु शैक्षणिकदृष्ट्या या दोन्हीमध्ये

फरक आहे. हा फरक प्रामुख्याने नवनिर्मिती या मुद्द्याबाबत केला जातो. शुपीर, पीर इकर यांनी उपयोजकान्या नवनिर्मिती या कार्यावर भर दिला आहे. नवनिर्मितीचा संबंध सर्जनशीलता असतो. ज्या व्यक्तीकडे काहीतर नवीन कल्पना वाढविण्यासमता असते तीच व्यक्ती उपयोजक बनू शकते.

② जोखिम स्विकारणे :

कोणत्याही उपयोगामध्ये जोखिम कींवा धोका असतोच कारण विविध उत्पादन घटक प्राप्त करून घेणे व त्याची विक्री करणे ही कार्ये उपयोजकाना करावी लागतात. उत्पादन घटक प्राप्त करताना त्यांना दयावयाचा मोबदला हा निश्चित असतो तर विक्री ही अनिश्चित असते. त्यामुळे उपयोजकाना नुकसान सोसावे लागते. यावसायीक पर्यावरणातील अंतर्गत घटक व बाह्यगत घटक उपयोगसंस्थेच्या कामकाजावर परिणाम करत असतात.

③ निर्णय घेणे :

कोणत्याही उपक्रमाच्या स्थापनेमागे नफा मिळविणे हेच प्रामुख्य प्राप्त करणे, नावलौकीक वाढविणे, व्यवसायाचा विस्तार करणे हे प्रमुख उद्देश असतात. हे सर्व उद्देश साध्य करण्यासाठी उपयोजकाना अनेक व्यवस्थापकीय कार्ये करावी लागतात. निर्णय घेणे ही प्रक्रीया बौद्धिक स्वरूपाची असते.

④ शंभरनेशी बांधणी :

कोणत्याही व्यवसायिक संस्थेचे कामकाज करण्यासाठी भौती यंत्रणा आवश्यक असते. प्रशासनाचे काम स्वतःची शंभरनेशी उदादित्ये घेवणे, घोरणे साधणे, नियोजन करणे, समन्वय साधणे हे असते. तर प्रशासनाचे निश्चित केलेली उद्देशित्ये पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक ते कामकाज करण्याची जबाबदारी व्यवस्थापनाची असते.

5) वित्तीय योजना :

कोषागारि उपयोग शुरू करवाने की व तो अछंडीतपणे
 चालू ठेवण्यासाठी पैशाची आवश्यकता झाले. या पैशाला
 भांडवल किंवा वित्त असे म्हणतात. भांडवलाने दोन मुख्य
 प्रकार घडतात ते म्हणजे स्थिर स्थिर भांडवल व छोटते भांडवल
 होय.

6) विपणन व्यवस्थापन :

7) मिन्य - मिन्य व्यवस्थापन :